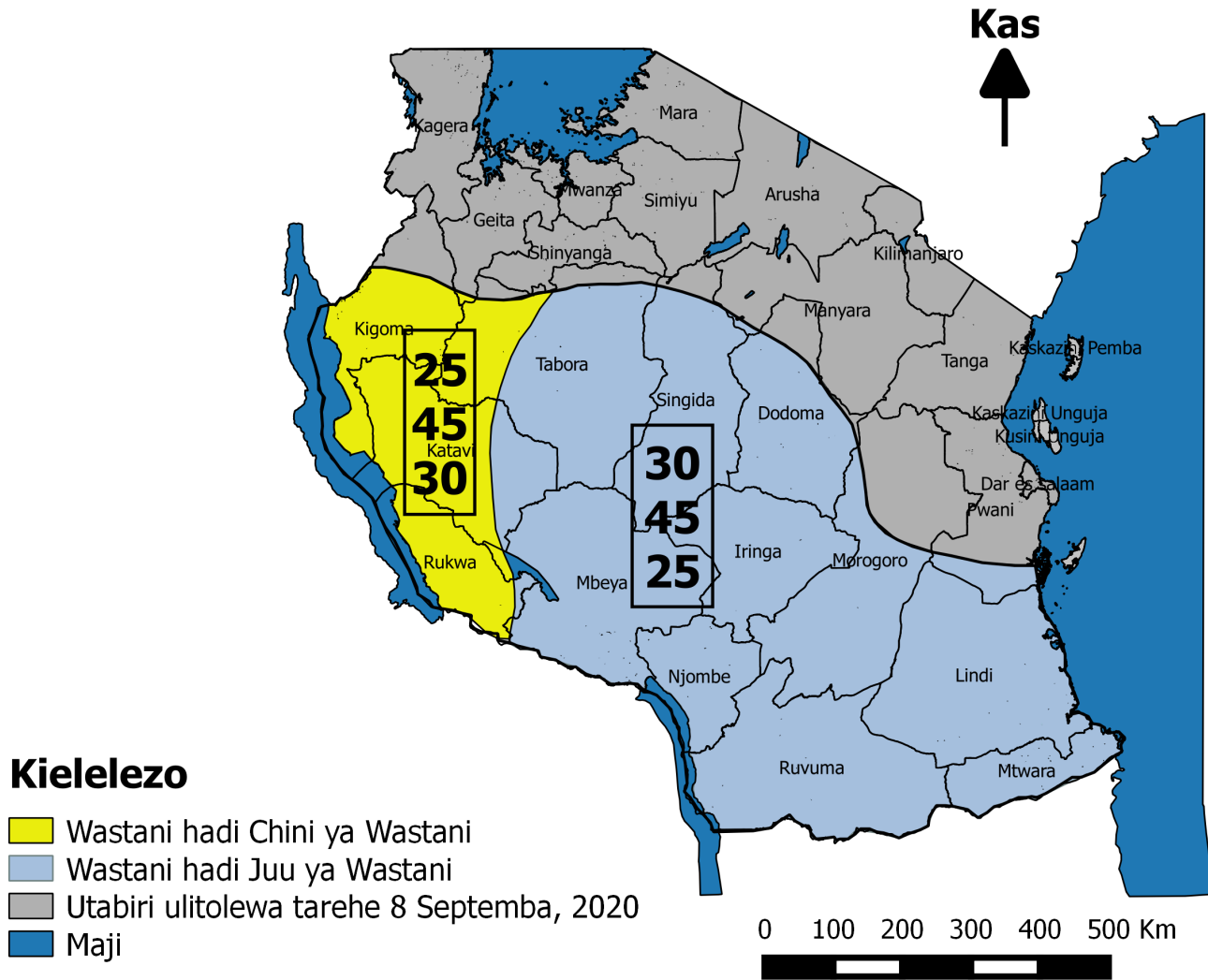

MAMLAKA YA HALI YA HEWA TANZANIA

UTABIRI WA MVUA ZA MSIMU (NOVEMBA, 2020 - APRILI, 2021)

Mwelekeo wa mvua za Msimu (Novemba, 2020 hadi Aprili, 2021)

Dondoo muhimu za mvua za *Msimu* (Novemba, 2020 – Aprili, 2021)

Taarifa hii inatoa uchambuzi wa mwenendo wa mifumo ya hali ya hewa na mwelekeo wa mvua za *Msimu* kwa maeneo yanayopata msimu mmoja wa mvua kwa mwaka (kanda ya magharibi, kati, nyanda za juu kusini magharibi, kusini mwa nchi, ukanda wa pwani ya kusini pamoja na maeneo yaliyoko kusini mwa mkoa wa Morogoro) katika kipindi cha miezi ya Novemba, 2020 hadi Aprili, 2021. Ushauri na tahadhari umetolewa kwa wadau wa sekta mbalimbali wanaotumia taarifa za hali ya hewa katika utekelezaji wa majukumu yao kama vile kilimo na usalama wa chakula, mifugo na uvuvi, maliasili, wanyamapori na utalii, nishati na maji, usafirishaji (nchi kavu, kwenye maji na angani), mamlaka za miji, afya pamoja na menejimenti za maafa. Muhtasari wa mwelekeo wa mvua hizo na athari zake ni kama ifuatavyo:

a) Mwelekeo wa mvua za *Msimu* kwa maeneo yanayopata msimu mmoja wa mvua kwa mwaka:

- (i) Mvua zinatarajiwa kuwa za wastani hadi juu ya wastani katika maeneo mengi ya mikoa ya Dodoma, Singida, Mbeya, Songwe, Ruvuma, Njombe, Iringa, Lindi, Mtwara, kusini mwa mkoa wa Morogoro na mashariki mwa mikoa ya Tabora na Katavi. Aidha, maeneo ya mikoa ya Kigoma, Rukwa pamoja na magharibi mwa mikoa ya Tabora na Katavi yanatarajiwa kupata mvua za wastani hadi chini ya wastani.
- (ii) Vipindi vya mvua nyingi vinatarajiwa katika miezi ya Januari na Aprili 2021.
- (iii) Mvua zinatarajiwa kuanza katika wiki ya kwanza na ya pili ya mwezi Novemba, 2020 kwa maeneo ya mkoa wa Tabora na kutawanyika katika mikoa mingine inayopata msimu mmoja wa mvua kwa mwaka katika wiki ya tatu ya mwezi Novemba, 2020.
- (iv) Mvua zinatarajiwa kuisha katika maeneo mengi ya magharibi, kati, nyanda za juu kusini magharibi na pwani ya kusini katika wiki ya nne ya mwezi Aprili, 2021, hata hivyo, kwa mkoa wa Ruvuma mvua zinatarajiwa kuisha kati ya wiki ya pili na ya tatu ya mwezi Aprili, 2021.

b) Athari na ushauri

- (i) Hali ya unyevunyevu ardhini inatarajiwa kuwa ya kuridhisha kwa ajili ya kilimo na malisho katika maeneo mengi.
- (ii) Matukio ya vipindi vifupi vya mvua kubwa yanaweza kusababisha mafuriko na kupelekea uharibifu wa miundombinu, upotevu wa maisha na mali.
- (iii) Magonjwa ya mlipuko yanaweza kujitokeza kutokana na kutuama kwa maji machafu na uchafuzi wa maji safi.

1. MWENENDO WA MVUA ZA VULI, 2020 NA MWELEKEO WA MVUA ZA MSIMU NOVEMBA, 2020 HADI APRILI, 2021 (NDJFMA 2020-2021)

1.1 Mwenendo wa Mvua za Vuli (Oktoba-Disemba), 2020

Msimu wa Vuli kwa miezi ya Oktoba hadi Disemba 2020 katika maeneo yanayopata misimu miwili ya mvua (Mikoa ya Kagera, Geita, Mwanza, Shinyanga, Simiyu, Mara, Manyara, Arusha, Kilimanjaro, Tanga, Dar es Salaam, kaskazini mwa mkoa wa Morogoro, Pwani (ikijumuisha kisiwa cha Mafia) pamoja na visiwa vya Unguja na Pemba) unatarajiwa kuendelea kama ilivyotabiriwa hapo awali ambapo maeneo mengi yalitarajiwa kupata mvua za chini ya wastani hadi wastani. Aidha, mvua za nje ya msimu zinatarajiwa katika mwezi Januari 2021.

1.2 Mwelekeo wa Mvua za Msimu Novemba, 2020 hadi Aprili, 2021 (NDJFMA 2020-2021)

Kutokana na mifumo ya hali ya hewa inayotarajiwa (kama ilivyoelezwa katika kipengele cha 2 cha taarifa hii), mvua za wastani hadi juu ya wastani zinatarajiwa katika maeneo mengi ya nyanda za juu kusini magharibi, kanda ya kati pamoja na Pwani ya kusini. Aidha, maeneo ya magharibi yanatarajiwa kupata mvua za wastani hadi chini ya wastani. Hata hivyo, mvua nyingi zinatarajiwa kunyesha katika nusu ya pili ya msimu.

Mvua za *Msimu* ni mahususi katika maeneo ya magharibi mwa nchi, kanda ya kati, nyanda za juu kusini magharibi, kusini mwa nchi, ukanda wa pwani ya kusini pamoja na maeneo ya kusini mwa mkoa wa Morogoro. Maeneo haya yanapata msimu mmoja wa mvua kwa mwaka, unaoanza mwezi Novemba hadi Aprili ya mwaka unaofuata. Maelezo ya kina juu ya mwelekeo wa mvua hizo za msimu ni kama ifuatavyo:

i. Kanda ya Magharibi: (Mikoa ya Kigoma, Tabora na Katavi):

Mvua za wastani hadi chini ya wastani zinatarajiwa kunyesha katika mkoa wa Kigoma pamoja na magharibi mwa mikoa ya Tabora na Katavi. Mashariki mwa mikoa ya Tabora na Katavi mvua zinatarajiwa kuwa za wastani hadi juu ya wastani. Mvua hizi zinatarajiwa kuanza kati ya wiki ya kwanza na ya pili ya mwezi Novemba, 2020 katika mikoa ya Tabora na Katavi na kusambaa kusini mwa mkoa wa Kigoma katika wiki ya pili na ya tatu ya mwezi Novemba, 2020. Mvua hizo zinatarajiwa kuisha wiki ya nne ya mwezi Aprili, 2021.

ii. Kanda ya Kati: (Mikoa ya Singida na Dodoma):

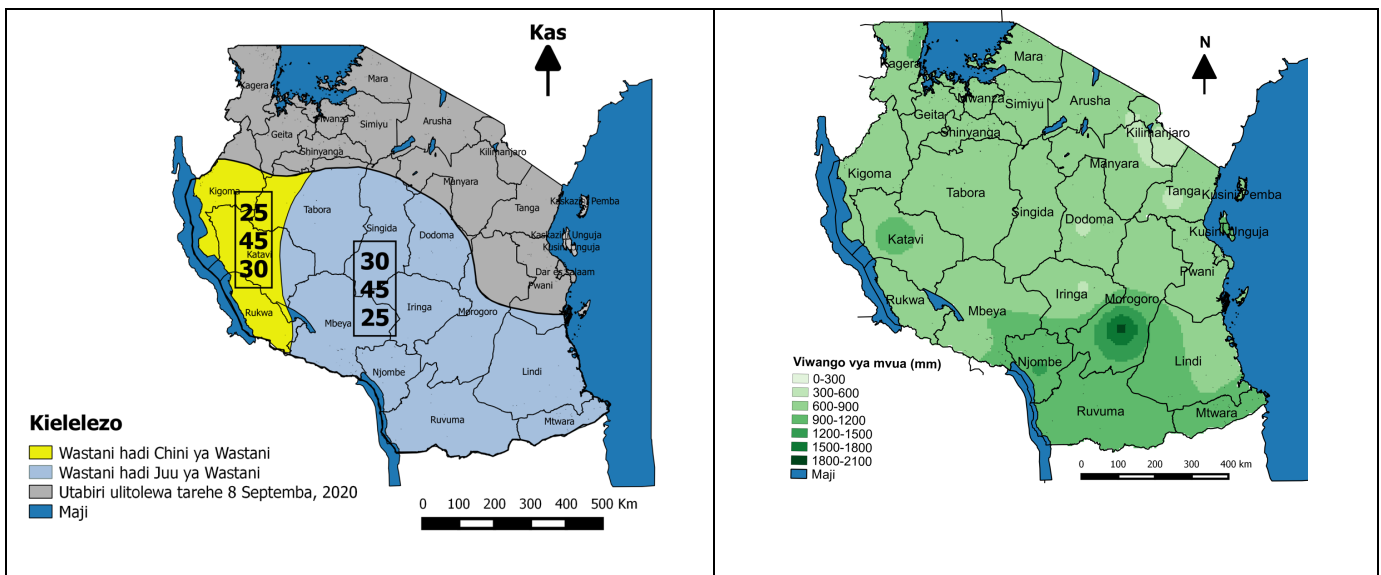
Mvua katika maeneo haya zinatarajiwa kuwa za wastani hadi juu ya wastani na zinatarajiwa kuanza katika wiki ya kwanza hadi wiki ya pili ya mwezi Novemba, 2020. Mvua zinatarajiwa kuisha wiki ya nne ya mwezi Aprili, 2021.

iii. Nyanda za juu kusini magharibi (Mikoa ya Rukwa, Songwe, Mbeya, Iringa, Njombe, pamoja na maeneo ya kusini mwa mkoa wa Morogoro):

Mvua za wastani hadi juu ya wastani zinatarajiwa katika maeneo mengi ya nyanda za juu kusini magharibi isipokuwa mkoa wa Rukwa unatarajiwa kupata mvua za wastani hadi chini ya wastani. Mvua zinatarajiwa kuanza wiki ya pili ya mwezi Novemba, 2020 na zinatarajiwa kuisha wiki ya nne ya mwezi Aprili, 2021.

iv. Pwani ya kusini na maeneo ya kusini mwa nchi: (Mikoa ya Lindi, Mtwara na Ruvuma):

Mvua zinatarajiwa kuanza wiki ya pili ya mwezi Novemba, 2020 na zinatarajiwa kuwa za wastani hadi juu ya wastani katika maeneo mengi. Mvua zinatarajiwa kuisha kati ya wiki ya pili na ya tatu ya mwezi Aprili, 2021 katika mkoa wa Ruvuma na wiki ya nne ya mwezi Aprili, 2021 katika mikoa ya Lindi na Mtwara.

Ramani 1: Kushoto: Mwelekeo wa mvua za Msimu (Novemba, 2020 –Aprili, 2021) na Kulia: Wastani wa muda mrefu wa mvua za Msimu (1981 -2010).

Izingatiwe kuwa matukio ya vipindi vifupi vya mvua kubwa yanaweza kujitokeza hata katika maeneo yanayotarajiwa kupata mvua za chini ya wastani.

2. MIFUMO YA HALI YA HEWA

Hali ya joto la bahari katika eneo la kati la Bahari ya Pasifiki iko chini ya wastani na inatarajiwa kuendelea kuwa chini ya wastani katika kipindi chote cha msimu. Hali hii inaashiria uwepo wa La Niña. Eneo kubwa la Bahari ya Hindi linatarajiwa kuwa na joto la wastani. Hata hivyo, joto la juu kidogo ya wastani linatarajiwa katika eneo la kusini magharibi mwa Bahari ya Hindi hususan katika miezi ya Novemba, 2020 hadi Januari, 2021. Hali hii inatarajiwa kusababisha uwepo wa migandamizo midogo ya hewa katika maeneo hayo na upepo wenye unyevunyevu kuvuma kutoka baharini kuelekea katika maeneo ya kusini mwa nchi.

Katika eneo la mashariki mwa Bahari ya Atlantiki (karibu na Pwani ya Angola), joto la bahari linatarajiwa kuwa la wastani na hivyo kuwa na mchango hafifu kwenye ukanda mvua katika maeneo ya magharibi mwa nchi.

3. ATHARI NA USHAURI

Kipengele hiki cha athari na ushauri kimeandaliwa na Mamlaka ya Hali ya Hewa kwa kushirikiana na wataalam wa sekta husika katika mkutano wa wadau wa hali ya hewa uliofanyika tarehe 19 Oktoba, 2020.

a) Kilimo na Usalama wa Chakula

Katika kipindi cha mvua za *'Msimu'* (Novemba, 2020 hadi Aprili, 2021) hali ya unyevunyevu wa udongo kwa ustawi wa mazao na upatikanaji wa maji kwa ajili ya kilimo cha umwagiliaji vinatarajiwa kuwa vya kuridhisha katika maeneo mengi. Hata hivyo, mazao yanaweza kuathiriwa na hali ya unyevunyevu wa kupitiliza, mmomonyoko wa udongo, kupotea kwa rutuba na kutuama kwa maji mashambani, hususan kwa maeneo yanayotarajiwa kuwa na mvua za wastani hadi juu ya wastani. Aidha, uharibifu wa miundombinu ya umwagiliaji unaweza kujitokeza kutokana na vipindi vifupi vya mvua kubwa vinavyoweza kujitokeza.

Uvunaji na uhifadhi wa maji ya mvua uzingatiwe kwa matumizi katika vipindi vya ukavu vinavyoweza kujitokeza. Pia, mbinu za kuhifadhi unyevunyevu wa udongo zinashauriwa kutumika hasa katika maeneo yanayotarajiwa kupata mvua za wastani hadi chini ya wastani. Wakulima wanashauriwa kuwa na miundombinu rafiki ya kusafirisha na

kuhifadhi mazao baada ya kuvuna kuepuka uharibifu unaoweza kujitokeza kutokana na hali ya mvua na unyevunyevu unaotarajiwa. Aidha, wakulima wanashauriwa kupata ushauri zaidi kutoka kwa wataalam wa kilimo ikiwa ni pamoja na maafisa ugani katika maeneo yao.

b) Mifugo na Uvuvi

Hali ya malisho na upatikanaji wa maji kwa ajili ya mifugo vinatarajiwa kuwa vya kuridhisha katika maeneo mengi. Aidha, kutakuwa na maji ya kutosha katika maziwa, mito na mabwawa na hali hiyo inatarajiwa kuchangia kuongezeka kwa chakula cha samaki na hivyo kuongeza uzalishaji na upatikanaji wa mazao ya uvuvi. Aidha, magonjwa ya mifugo yanaweza kujitokeza kutokana na vipindi vya mvua nyingi kama vile homa ya bonde la ufa, kuoza kwa kwato na magonjwa yaenezwayo na kupe pamoja na minyoo. Inashauriwa hatua za kuimarisha miundombinu ya ufugaji wa samaki hasa kwenye mabwawa zichukuliwe. Pia, wakulima wa mwani wanatakiwa kuwa na tahadhari dhidi ya magonjwa yanayoweza kujitokeza wakati wa mvua nyingi. Pamoja na utabiri huu wa msimu, wavuvi wanashauriwa pia kufuatilia utabiri wa hali ya hewa unaotolewa mahususi kwa matumizi katika maziwa makuu na bahari. Wafugaji wanashauriwa kutumia mbinu za ufugaji bora na uvunaji maji ya mvua na kuhifadhi malisho kwa ajili ya matumizi ya baadae. Wafugaji na wavuvi wanashauriwa pia kupata ushauri zaidi kutoka kwa wataalam wa mifugo na uvuvi katika maeneo yao.

c) Utalii na Wanyamapori

Hali ya malisho na maji ya kutosha kwa wanyamapori inatarajiwa kuongezeka hususan katika maeneo yanayotarajiwa kupata mvua za wastani hadi juu ya wastani. Mamlaka husika zinashauriwa kuboresha miundombinu ya barabara, madaraja na maji ili kuimarisha shughuli za utalii.

d) Usafirishaji

Kutokana na utabiri uliotolewa, miundombinu ya usafirishaji ikiwa ni pamoja na barabara na madaraja, inaweza kuathirika hususan katika maeneo yanayotarajiwa kupata mvua za wastani hadi juu ya wastani. Aidha, shughuli za ujenzi wa miundombinu ya usafirishaji zinaweza kuathiriwa. Mamlaka husika zinashauriwa kuboresha miundombinu ya usafirishaji

na kuchukua tahadhari stahiki ili kupunguza athari zinazoweza kusababishwa na matukio ya mvua kubwa.

e) Nishati, Maji na Madini

Maeneo yanayotarajiwa kupata mvua za wastani hadi juu ya wastani yanatarajiwa kuwa na ongezeko la kina cha maji kwenye mabwawa na mtiririko wa maji kwenye mito. Hali hiyo inaweza kupelekea mito kufurika na kusababisha mafuriko katika maeneo ya mabondeni. Hata hivyo, matumizi sahihi ya rasilimali maji kwa ajili ya uchakataji wa madini, uzalishaji wa umeme, matumizi ya viwandani na majumbani yazingatiwe. Aidha, jamii ichukuwe tahadhari ili kuepuka madhara yatokanayo na kuharibika kwa miundombinu ya usafirishaji na usambazaji wa umeme. Jamii inashauriwa kuwepo na matumizi sahihi ya rasilimali maji na kuhifadhi maji kwa ajili ya matumizi ya baadae.

f) Mamlaka za Miji

Vipindi vifupi vya mvua kubwa vinaweza kusababisha kutuama kwa maji na mafuriko na kupelekea uharibifu wa miundombinu na upotevu wa maisha na mali. Mamlaka za miji Pamoja na wadau wengine wanashauriwa kuboresha mifumo ya kupitisha maji taka na kuisimamia ili kupunguza athari zinazoweza kusababishwa na mafuriko. Pia, wakazi wa maeneo hatarishi wanahimizwa kuchukua tahadhari.

g) Afya

Hali ya maji kutuama inaweza kujitokeza na kutengeza mazalia ya wadudu wadhurifu na uchafuzi wa vyanzo vya maji kama vile mabwawa na visima vifupi. Pia, hali hii inaweza kusababisha milipuko ya magonjwa yanayohusiana na maji na wadudu wadhurifu. Hivyo, sekta husika zinashauriwa kuchukua hatua stahiki ikiwa ni pamoja na kuhakikisha uwepo wa dawa na vifaa tiba vya ziada katika vituo vya kutolea huduma za afya endapo itatokea miundombinu kuharibika. Pia, jamii inashauriwa kutibu maji ya kunywa, kuzuia na kuharibu mazalia ya mbu, kuzingatia matumizi sahihi ya vyoo, kuendeleza tabia ya kunawa mikono kwa sabuni na maji tiririka na kudumisha usafi wa mazingira. Aidha, kwa maeneo yanayotarajiwa kupata mvua za wastani hadi chini ya wastani, jamii inaweza kulazimika kutumia maji yasiyo safi, ushauri unatolewa kwa wananchi kutibu maji kabla ya kuyatumia.

Msisitizo unatolewa kwa mamlaka husika na jamii kwa ujumla kuchukua hatua stahiki ili kupunguza athari hasi zinazoweza kujitokeza.

h) Menejimenti za Maafa

Katika maeneo yanayotarajiwa kupata mvua za wastani hadi juu ya wastani, mamlaka husika na kamati za maafa za mkoa, wilaya, kata na vijiji/mitaa zinashauriwa kuchukua hatua stahiki ili kuzuia na kupunguza athari za mvua kubwa zinazoweza kujitokeza.

i) Vyombo vya Habari

Vyombo vya habari vinashauriwa kufuatilia, kupata na kusambaza taarifa sahihi za mienendo ya hali ya hewa kutoka Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania (TMA) na kutumia wataalam wa sekta inayohusika katika kuandaa na kufikisha taarifa za masuala mtambuka ya hali ya hewa kwa jamii. Vyombo vya habari vinashauriwa kutafuta na kutumia ushauri wa kissekta kutoka kwa watoa taarifa wa sekta mbalimbali zinazotumia taarifa za hali ya hewa ili kuujulisha umma athari za kissekta. Aidha, vyombo vya habari vinashauriwa kuandaa na kusambaza makala za kitaaluma zenye lengo la kuhabarisha jamii juu ya matumizi sahihi ya utabiri wa hali ya hewa. Pia, vyombo vya habari vinashauriwa kutumia lugha nyepesi na inayoeleweka kwa urahisi kwa watumiaji wa taarifa za hali ya hewa.

Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania inawashauri watumiaji wa taarifa za hali ya hewa ikiwa ni pamoja na wakulima, wafugaji, Mamlaka za Wanyamapori, Mamlaka za Maji na Afya waendeleo kutafuta, kupata na kufuata ushauri wa wataalamu katika sekta husika.

Angalizo: Mwelekeo wa mvua uliotolewa umezingatia zaidi kipindi cha msimu (miezi sita) na hali ya mvua katika maeneo makubwa. Hivyo, viashiria vinavyochangia mwenendo wa

mifumo ya mvua na mabadiliko ya muda mfupi katika maeneo madogo vitazingatiwa katika uchambuzi wa utabiri wa muda wa kati na mfupi. Watumiaji wa taarifa za utabiri huu wanashauriwa pia kufuatilia utabiri wa saa 24, siku 10 pamoja na mwezi kama unavyotolewa na Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania.

Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania itaendelea kufuatilia mwenendo wa mifumo ya hali ya hewa na kutoa mirejesho ya mwelekeo wa mvua nchini kadri inavyohitajika. Aidha, wadau wanashauriwa kuwasiliana na Mamlaka ili kupata taarifa mahsusi za utabiri wa msimu ili kukidhi mahitaji maalum katika sekta zao.

Imetolewa: **21 Oktoba, 2020**

Na: Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania